

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Pairs Ödön*
Cím: *Lakáshiány, lakásbaj.*

Forrás: *Bp. Pesti Hírlap*

Bp. (Hely) *1917. X. 4.* (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

'1917'

Személy

Lakáshiány, lakásbaj.

Séta a zsufolt szállók körül.

Budapest, okt. 3.

A budapesti általános lakáshiányt nyomon követve a szállók zsufoltsága és ma már a helyzet annyira rosszabbodott, hogy a budapesti szállókban lehetetlen szobát szerezni. Ha az utas megérkezik a fővárosba, a pályaudvar előtt álló kocsis nyitlan megmondja, hogy csak az esetben indul el a szálló felé, ha szobáról már előzetesen gondoskodott az utasa. A háború szomorú jelenségei közé tartozik az a körülmény, hogy a lelkiismeretlen kufárok és árdrágítók a kényserhelyzetet minden tőren kikínázní igyekeztek, az uzsora tehát a szállókat sem kerülhette el. Végigjártuk a nagy, közép és kis szállókat és meggyőződünk arról, hogy a nagy szállókban a közönség maga igyekszik ajándékkal, az alkalmazottnak való kedvezéssel megdrágítani a szállóban való tartózkodást. A közép szállók árai egészen a nagy szállókhoz arányultak. Az igaz uzsora a kis szállókban ütötte föl a fejét. Minden belévedő idegent kzsákmányolnak, kifosztanak. Nem tartozik ugyan szorosan ehhez a témához, de uzsora folyik a hónapos szobákkal. A ki egy rosszul butorozott hónapos szobát kiad albérlésre, a bérösszegeből kifizeteti a házbérét és azonkívül még nyereségre tesz szert. A fővárosba megérkező idegenek jórészen minden pénzüldözöt ellenére nem tud szobát szerezni. Kénytelenek a pályaudvarok várótermeiben egész éjszaka meghuzni magukat, sokan a szabadban, a

sétateretek padjain alszanak.

Egyik előkelő budapesti szálló igazgatójától kértünk fölvilágosítást arra vonatkozóan, hogy miért olyan zsufoltak a budapesti szállók. A következő fölvilágosítást kaptuk:

— A szállók zsufoltságának mindenekelőtt az az oka, hogy a nagy szállók jó része a háború alatt megszűnt. Így az Angol királynő szálló már nem létezik, most történik meg a Kontinental-szálló föl-osztalása, az Eszplanade-szállóból szanatóriumot csinálnak. Budapesten a békében nem volt nagy idegenforgalom és így a szállói ipar sem tekintélyes. A megszüntetett szállók szobáinak száma nagyon növelte a szobáinséget. Másodsorban a katonatisztek elhelyezése okoz sok nehézséget. Közel kétezer tiszt lakik szállókban és a szállói helyiségeknek több mint a negyedrészt foglalják le. Harmadsorban azt a körülményt sem lehet szem elől tévesztetni, hogy most olyan közönségünk van, a mely békében csak nagy ritkán látogatott föl a fővárosba. Ezt a vidéki inváziót a nagyszámu középpontok okozták. A gazdák évekgi ülték otthon és három-négy évben egyszer ruccantak föl Budapestre: most az fizet miatt sokszor napokig itt kell tartózkodniuk. A hiányt továbbá azok a szállót vendégek okozták, a kiknek állandó lakásuk van Budapesten. A magánháztartásoknak sok nehézséggel kell megküzdeniök és a kényelmetlenségektől akarnak megszabadulni a gazdag emberek. Különösen télen, a fűtés nehézsége miatt egyszerűen lezárják a lakást és szállóba-költöznek. A lakást természetesen nem adják át senkinek, de ők sem laknak benne. Nem szabad figyelmen kívül hagyni az általános lakáshiányt sem. Ha valaki azelőtt hosszabb tartózkodásra Budapestre jött, akkor hónapos szobát vett ki magának. Ma már ez lehetetlen. Egy harminc koronás szoba ára ma száz korona, a középpár százötven korona, szebb szobáért kétszáz-kétszázötven koronát követelnek. Épp ma állí-

tott be hozzám egy akadémista. A fiatal gyerek szobáért könyörgött. Elmondta, hogy csupán a Nagy-mező-utcában talált egy kis szobát, de kétszáz koronát követeltek érte. Ezt a nagy összeget nem tudta kifizetni.

A szállói szobák áremelésére vonatkozóan a következő fölvilágosítást kaptuk:

— A nagy szállók vigyáznak arra, hogy a kényserhelyzetet ne használják ki. A szállók vezetői ugyanis jól tudják, hogy a viszonyok tisztázása után a mostani közönség, a mely minden árt megfizet, hamaresan elmarad. A régi, igazi közönséget pedig csupán tisztességes bánásmóddal lehet a szállókhoz kötni. A nagy szállókban az áremelés a háború kezdete óta huszonöt százalékknak felel meg. A kis szobáknak az áremelése kevesebb, a luxus-szobáknál azonban tekintélyesebb. Budapest legelőkelőbb szállójában hét koronáért lehet szobát kapni, az utcai szoba ára kilenc korona, a legdrágább pedig halvány korona. Ez a szoba azonban tulajdonképpen egész lakás. Egy hatalmas szobán kívül, a mely hálószoba és szalonnak számít, még két előszobája és fürdőszobája van. A nagy szállók átlagos ára 15 és 17 és fél korona. A középszállók elég szépen emeltek. Az átlagos ár tizenkét korona. Ez az átlagos ár határozza meg legjobban a helyzetet, mert a középszállókban nagy helyiségek és kis szobák alig vannak. A kis szállók hivatalosan nyolc-kilenc koronát követelnek egy éjszakára egy kis szobácskéért.

Nem érdektelen az a körülmény sem, hogy az idegenek beözönlése nem szűnt meg. A rendőrség nagy szorgalommal dolgozik, de fáradozása hajótörést szenved az idegenek élelmességén. Az igazgató ilyen irányu tapasztalatairól így nyilatkozott:

— Nagyon örültünk, a mikor meghallottuk, hogy a belügyminisztériumi rendelkezésre a rendőrség eltávolítja tőlünk az alkalmatlan idegeneket. Eleinte valóban sok szobánk szabadult föl. Később azonban meglepetve láttuk, hogy ismét a régi közönségünk ül a szálló előcsarnokában. A külföldiek ugyanis elhagyják Budapestet, de csak Bécsig mennek. Az osztrák császárvárosban eltöltenek három napot és aztán újra bennünket liztelnek meg. Két hétig itt maradhatnak és ebben senki sem akadályozhatja meg őket. Két hét után újra csak három napig kell Bécsben koplalniuk és aztán fél hónapra újra megnyílik előttük a Kánaán.

Több nagyszálló vezetősége valóságos halomzámra adott át nekünk leveleket, a melyekben a közönség maga kinalja föl az uzsorát. A levelekben mindig benne van ez: az ár mellékes. Valamennyi drága egyiptomi cigarettát kínál az igazgatónak, van a ki lisztet, cukrot, élelmiszert ajánl, sőt sokan egyszerűsítik a dolgot és egyenesen pénzzutalmat ígérnek. A nagyszállók jól fizetett emberei ezeknek a kísértéseknek úgy a hogy ellentállanak, a közép-szállók alkalmazottai azonban mellékesen szép összeget keresnek. A nagyszállók a rend érdekében mindenféle rendszabályt állítottak föl. Így előre megrendelt szoba tulajdonképpen nincs, csupán a régi, megbízható embereiknek rezerválnak helyiséget. Minden esetben azonban kikötik, hogy ha fontos időre nem érkezik meg, a szobát kiadják. Napokra előre kifizetett és lefoglalt szoba már nincs. Uzsora tulajdonképpen az is, hogy mindcsele helyiséget kiadják. Kiadják a fürdőszobákat, az előszobákat, sőt a fülkékben is lakóhelyet rendeznek be. A közép-szállókban legföljebb két-három napra adnak ki szobát. Ez a borralaló miatt van. A pincérek az állandó vendégtől kevesebb ajándékot kapnak, mint az átutazóktól. A nagyszállókban rendszerint két hétig lehet lakni. Egyes szállókban a magányos nőknek nem adnak ki lakást

Az igazi uzsora a kis szállókban divatozik. Nincs középponti fűtés és egy fűtésért tíz korona számítanak. Egy korsó meleg víz ára négy korona. A portásokat a tulajdonosok rendszerint elküldik és

maguk állnak be a fülkébe. Az üres szobákat lezárják és ridegen azt mondják a vendégnek:

— Sajnálom, nincs szoba!

A vendég sokszor elmegy, de az élelmesebb megszólal:

— Talán valahol mégis akad? Szívesen adék tíz korona borralaló!

Erre rögtön megpuhul a gazda, kijelenti, hogy inkább egy rendes vendéget enged el és a bezárt szobát fölnyitja.

A kis szállók tulajdonosai mind azzal védekeznek, hogy azért kénytelenek uzsoráskodni, mert kiadásaiuk tetemesen megnövekedtek. A mosás árának emelkedését percben kifejezve alig lehet, egy áthuzat mosalása ma egy korona negyven fillér, míg ők a vendégtől csupán egy koronát kérhettek. Azt is előhozták, hogy az utóbbi időben szállói tolvajok garázdálkodnak és nekik' hihetetlen kárt okoznak. Kormos detektív a szállói tolvajokról ezt mondotta:

— Ezeket a tolvajokat a háberu nagyon megsaporította. Ma a fehérnemű ára hihetetlenül nagy és a tolvajok ezért vetették rá magukat erre az üzletre. Valamikor egy lepedő öt korona volt, ma megfizetni szinte lehetetlen, száznegyven koronát is kérnek egy darabért. A tolvajok a szoba árát nem veszik figyelembe, husz koronát is fizetnek. Üres utazótaskáival jelennek meg s a fehérneművel megöltik, aztán ügyesen elillannak. Sokszor párosával dolgoznak. Úgy a férfi, mint a nő magaköré csavarja a lepedőt és nyugodtan távozik. A tolvajok között sok a katona, a ki teveszörpokróra utazik. A pokrócot a hátára köti és a szálló tulajdonosa csak eltávozása után veszi észre a lopást. Sokan leplezni igyekeznek a bűnüket és csupán a fél lámparót viszik el. A bakák a kaptáikat is a szállókból szerzik be. Azelőtt a kaptának nem volt értéke, ma már azonban jelentékeny sümma. A mult esztendőben hét tolvajt fogtam el, a ki csupán szállói tolvajlást üzdött és vallomásukból kiderült, hogy nagyon szép keresetre tettek szert. Igazán mondhatom, hogy a kasszálósoknak rendes rezsiköltségükbe kell beszámítani a tolvajlások ellenértékét. Mi erősen üldözzük őket, de folyton újabb és újabb tehetséges kezdők akadnak.

Szakemberek köréből többen föl hívták a belügyminiszter figyelmét az itt elmondottakra és Ugron Gábor belügyminiszter Schreiber Emil rendőrfőtanácsos társaságában egy éjszaka végigjárta a pályaudvarokat, a környékbeli szállókat és lakásokat. A miniszter csak azt látta, a mit mindenki megfigyelhet, ha egy éjszaka kimegy bármelyik pályaudvarra. A várótermek zsufolyva. A nyomorúságos helyzetben alvó emberek között kalapos aszszonyokat, elegáns férfiakat pillanthatunk meg. Mások a körutak padjain gubbasztanak, lábuk előtt az utazótáska. A környékbeli szállók a ruglakások rémségeit idézik föl. Ezekben a helyeken senki sem beszél szobáról, hanem csak fekvőhelyet adnak bérebe. Eau szobában ötven-hatvan alsznak. A környékbeli házak házmesterei között sok élelmes is akad. A kapualjába szalmát szórtek és drága pénzben kiadták hálókatlan utasoknak.

A sok bajon hamarosan nem lehet segíteni, bár a tél közeledése munkára kell hogy serkentse a hatóság embereit. Nyáron még türhető volt a lakáskeresés, télen azonban egyenesen veszedelmes az egészségre. Illetékes helyen foglalkoznak azzal az eszmével, hogy azokat a lakásokat, a hol senki sem lakik, közcérra rekvirálják.

Falzs Odön.